

льної діяльності, формування і розвиток критичного й візуального мислення, зорового сприйняття, образного уявлення знань і навчальних дій, передачі знань та розпізнавання образів, підвищення візуальної грамотності та візуальної культури.

Список використаних джерел:

1. Есбьорн Йорсатер, Мэрилін Мелманн. Малюємо комікси щодо сталого розвитку. / Навчально-методичний посібник. Розроблено за підтримки Шведського Інституту. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://esd.org.ua/node/429> 2. Майк Роуд. Скетчноутинг. / Посібник з візуалізації ідей. Клуб сімейного дозвілля. Харків, 2016. 224с. 3. Неустроева, Н.В. Медіамистецтво у процесі створення коміксів / Практична медіаосвіта: авторські уроки. Збірка / ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; за наук.редакцією В. В. Різуна та В.В. Літостанського. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2013. 4. Фетисова А.А. Использование Интернет-мемов в практике преподавания иностранных языков / Современное языковое образование: инновации, проблемы, решения. Сб. науч. трудов. М., 2015. С. 106-110

Ключник Р. М.,

к. політ. н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин
ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля» (м. Дніпро)

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

Інтеграція України до європейського освітнього простору вимагає збільшення рівня академічної мобільності як студентів, так і викладачів. Однією з необхідних умов цього є вивчення іноземної мови на такому рівні, який дозволить усну та письмову комунікацію з європейськими колегами. Крім того, в українських закладах вищої освіти впроваджується викладання окремих дисциплін іноземними мовами (а в окремих випадках усі дисципліни викладаються англійською). Це дозволяє українським студентам позбутися того мовного бар'єру, який неминуче виникає навіть при якісних знаннях мови, оскільки студенти, що навчаються англійською, використовують термінологію та звороти, вживані в англомовних країнах та країнах ЄС.

Наявність сертифіката відповідно до Загальноєвропейської рекомендації з мовної освіти на рівні не нижче B2 з англійської мови або наявність кваліфікаційних документів (диплом про вищу освіту, науковий ступінь), що пов'язані з використанням зазначеної мови у разі провадження освітньої діяльності з підготовки іноземців та осіб без громадянства передбачено, зокрема, Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» від 30 грудня 2015 р. № 1187 [1].

Вимоги до навчального процесу англійською мовою можна розділити на наступні групи [2, с. 375-376]:

1. Технічні: такі навчальні заняття потребують мультимедійного забезпечення, тому що не всі студенти мають однаковий підготовчий рівень та темп засвоєння навчального матеріалу.

2. Організаційні, основною серед яких є планування розкладу навчальних занять. У педагога може бути «день викладання англійською мовою», що з професійно-психологічної точки зору є сприятливим для оптимізації якості навчального процесу, оскільки дозволяє мінімізувати помилки викладання, пов'язані із переключенням уваги із заняття англійською мовою на українську (російську) і навпаки, а також втомою, що може виникнути з більшою ймовірністю.

3. Тайм-менеджмент: під час планування педагогічного навантаження необхідно забезпечувати час на підготовку до занять англійською мовою вдвічі більше, ніж на звичайні заняття, тому що така підготовка включає в себе не тільки загальні заходи, а і добір навчального матеріалу, його переклад, опрацювання нової професійної лексики, а також адаптацію до рівня комунікативної компетентності студентів.

4. Склад групи: як правило, в академічних групах є представники як англomовних країн, так і українські студенти, які не мають настільки ґрунтовних знань мови, як їх однолітки, які навчалися англійською в школі. У цьому контексті в рамках, наприклад, групової роботи слід забезпечити присутність у кожній команді як носіїв мови, так і тих, хто її вивчає.

Освітньо-культурний бекграунд українців та іноземців слід особливо враховувати, коли йдеться про викладання соціально-гуманітарних дисциплін. Наприклад, історію України природнім чином добре розуміють українці, які протягом шкільних років вивчали цю дисципліну та складали іспити. Але для багатьох наших співвітчизників англomовна історична термінологія виявляється малозрозумілою. Відтак, є доцільним готувати двомовні слайди для презентацій, де поряд з англійськими термінами можуть (за потреби) бути подані українські еквіваленти. Наприклад, трипільська культура в англomовній літературі відома як *the Cucuteni culture* (оскільки біля румунського села Кукутені залишки цієї культури знайшли раніше, ніж на українських теренах). А *the Cumans* – це відомий нам зі шкільних років народ половці.

Курс «Європейська інтеграція» також слід викладати з поправкою на мовно-культурні фактори. Наприклад, вихід Великої Британії з Європейського Союзу англійською мовою позначається неологізмом *Brexit*, який українською мовою перекладається «Брексіт» чи «Брекзіт», і це не єдині способи написання. У рамках курсу «Паблік рилейшнз у міжнародних відносинах» використовується, зокрема, неологізм *netizen*, який означає людину, що досить активно користується Інтернетом. Точного перекладу цього слова українською немає, втім, студентам варто пояснити, що воно утворено шляхом поєднання слів *Internet* (Інтернет) та *citizen* (громадянин).

Викладаючи політологію, не слід забувати, що для українського слова «політика» в англійській існує одразу три переклади: *polity* (політична система), *policy* (політика як сукупність дій у певному напрямку: *foreign policy* – зовнішня політика) та *politics* (процес політичної боротьби, прийняття рішень тощо) [3, с. 88].

Ще один приклад пов'язаний зі словом *public*. На Заході *public* як прикметник часто співвідносять із діями державної влади. Канадський політолог Л. Пал визначає *public policy* як «напрямок дії або утримання від неї, обрані державними органами для розв'язання певної проблеми або сукупності взаємно пов'язаних проблем» [4, с.2]; Дж. Мангейм і Р. Річ визначають *public policy* як «регулярні дії або бездіяльність урядовців, що здійснюється по певних схемах» [5, с.349]; у політичному словнику видавництва «Брунсвік» *public policy* визначено як «сукупність дій, які здійснюються виборними або призначеними держслужбовцями й які ґрунтуються на чинних законодавчих актах» [6, с.138]. Тобто *public policy* доцільно перекладати як «державна політика» і *public* як прикметник стосується дій політичних суб'єктів стосовно сфери державної політики.

Отже, при викладанні соціально-гуманітарних дисциплін англійською мовою необхідно враховувати соціокультурний контекст, а також низку факторів,

пов'язаних з попередньо набутими знаннями студентів. Крім того, в англомовних групах присутні як носії мови, так і студенти, які англійську лише вивчають, і ця різниця має бути врахована для більше ефективного навчання останніх.

Список використаних джерел:

1. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» від 30 грудня 2015 р. № 1187 // Законодавство України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF> 2. Чугаєва Н.Ю. Сучасні перспективи викладання дисципліни «Психологія» англійською мовою / Н.Ю. Чугаєва // Імплементация сучасних технологій навчання у навчальний процес: матеріали Міжнародної наукової конференції, 17-18 березня 2015 р. К.: НУХТ, 2015. – С. 374-377. 3. Кривошеїн В.В. Концептуалізація публічної політики в полі соціологічного теоретизування / В.В. Кривошеїн // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Політологія». 2014. Т. 22. Вип. 24. С. 87-92. 4. Пал Л. Аналіз державної політики / Л. Пал. К.: Основи, 1999. 422 с. 5. Мангейм Д. Політологія: методи дослідження / Д. Мангейм, Р. Рич. М.: Весь мир, 1997. 544 с. 6. Raymond W.J. Dictionary of Politics: Selected American and Foreign Legal and Political Terms / W.J. Raymond. Lawrenceville, Va.: Brunswick Pub. Corp., 1992. 760 p.

Коваль М. Ю.,

студентка;

Севрук А. В.,

студентка;

Троценко О. В.,

ст. викладач кафедри суспільних наук

Харківського Національного Медичного Університету

ТВОРЧИСТЬ ЛІКАРІВ-ПИСЬМЕННИКІВ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СУЧАСНОГО МЕДИКА

Сьогодні в нашій країні значна увага медичної спільноти приділяється підвищенню ефективності підготовки майбутніх лікарів. Частіше за все цей процес уявляють як наближення студента-медика до практики, до пацієнта та оснащення інноваційними технічними засобами. Проте, медицина здавна вважається наукою, яка вивчає не тільки фізичні, але й психологічні особливості зцілення людини. Тобто, лікар допомагає не лише тілу, але й душі людини.

Щодня лікар працює з великою кількістю людей, кожна з яких є джерелом безцінного досвіду в його професійній діяльності та особистісному розвитку. Збагачуючись цими знаннями, він прагне ділитися з іншими, намагаючись донести до людей не тільки важливість своєї професії, але і свій душевний стан та бачення того, якими моральними якостями він повинен володіти. Важливою проблемою є, також, так зване «професійне вигорання», яке стає нормою сучасного життя.

Отже, сама особа лікаря є чудовим джерелом знань для студентів-майбутніх лікарів, причому таких знань, які не можливо отримати від суперсучасних технічних засобів. Наразі існує багато форм залучення життєвого досвіду практикуючих лікарів до навчального процесу студентів медичних університетів. Але не всі вони залучаються у необхідному об'ємі до навчальних програм. На наш погляд, однією з таких цікавих форм є знайомство студентів-медиків з художніми творами лікарів-письменників. І хоч багато хто вважає, що лікар, в силу своєї діяльності, є особою черствою та холодною, навряд чи так